

राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत वार्षिक कृती आराखडयामध्ये (SAAP) आयुष औषधी खरेदीकरिता उपलब्ध निधीतून राज्यातील आरोग्य संस्थांना आयुर्वेदिक, युनानी व होमिओपॅथी औषधी खरेदी महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरणामार्फत करण्यासाठी सुधारित प्रशासकीय मान्यता मिळण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रशामा-१२२३/प्र.क्र.४२८/आरोग्य -७
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई - ४००००१.
दिनांक : १२ सप्टेंबर, २०२३.

वाचा :-

१. शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र.प्रशामा/प्र.क्र.४९८/आरोग्य-७, दिनांक २७.११.२०१९
२. शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र.प्रशामा-०९१९/प्र.क्र.४९८/आरोग्य-७, दिनांक ०७.०८.२०२१
३. महाराष्ट्र शासन राजपत्र- महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरण अधिनियम, २०२३ (अंमल दि. १० मे, २०२३)

प्रस्तावना :-

उपरोक्त वाचा क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय आयुष अभियानाच्या वार्षिक कृती आराखडयामध्ये सन २०१४-१५ व २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात (SAAP) आयुष औषधी खरेदीकरीता उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या निधीमधून सन २०१९-२० वर्षात राज्यभरातील आरोग्य संस्थांना आवश्यक असलेल्या आयुर्वेदिक, युनानी व होमिओपॅथी औषधी अंदाजित रु.२२.११ कोटी रकमेची खरेदी करण्याबाबत प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती. सदर खरेदी प्रक्रिया अद्याप पूर्ण झाली नसल्याने व प्रशासकीय मान्यतेचा १ वर्षाचा कालावधी संपुष्टात आल्याने वाचा क्र. २ येथील शासन निर्णयान्वये पुनश्च प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली. परंतु सदर

खरेदी प्रक्रिया अद्यापही पूर्ण झालेली नाही व प्रशासकीय मान्यतेचा एक वर्षाचा कालावधी संपुष्टात आल्याने सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत विनंती केली आहे. सद्यस्थितीत महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरण अधिनियम, २०२३ ची अंमलबजावणी दिनांक १० मे, २०२३ पासून सुरु झालेली असल्याने प्रस्तुत खरेदी महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरणामार्फत करण्याच्या अधिन राहून सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आयुष अभियानाच्या वार्षिक कृती आराखडयामध्ये सन २०१४-१५ व २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात (SAAP) आयुष औषधी खरेदीकरीता अंदाजित रु.२२.११ कोटी तरतूद करण्यात आलेली आहे. सदर तरतूदीतून राज्यातील आरोग्य संस्थांना आयुर्वेदिक, युनानी व होमिओपॅथीक औषधे खरेदी करण्यास रु. ८४०.४७३ लक्ष इतक्या खर्चाची खरेदी महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरणामार्फत करण्यास खालील विवरणपत्र 'अ' 'ब' 'क' मध्ये नमूद केल्यानुसार पुढील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे:-

परिशिष्ट-अ					
Ayurvedic Medicine List					
Sr. No.	Medicine Name	Packing	Rate (In Rs.)	New AA required for balance 50% Quantity	Total Amount for balance Quantity as per Rate (In Rs.)
1	Abhayarishta	200 ML	39.47	13695	540541.65
2	Abhyaadi Modak	100 TAB	50	1086	54300
3	Ajamoda churna	1 Kg	22	790	423440
4	Amalaki churna	1 Kg	162	3198	1412876.4
5	Amrutarishta	200 ml	450	13455	561342.6
6	Anu Taila	5 ML	44	19245	178016.25
7	arimedadi taila	10 ML	31	1500	29775
8	Arjunarishta	200 ML	14.3	1500	48315
9	Arogyavardhini	10 gm	20.1	207300	4488045
10	Arsha kuthara Rasa	5 GM	25.8	42680	478016
11	Ashokarishta	200 ML	23.4	16575	387855
12	Ashwagandha churna	1 Kg	33.73/50 gm	2469	1665587.4
13	Avipattikar churna	1 Kg	32.53/50 gm	2184	1420910.4
14	Bakuchi taila	50 ML	22	6175	135850

15	Chandan bala lakshadi taila	50 ML	58.97	4470	263595.9
16	Chandanasava	200 ML	28.82	8890	256209.8
17	Chandraprabha Vati	5 GM	12.3	207150	2547945
18	Chitrakadi vati	5 GM	8.87	1500	13305
19	Dashaanga lepa	50GM	51.82	11355	588416.1
20	Dashmool Bharad	1 KG	30.94/100 gm	6902	2135478.8
21	Dashmoolarishta	200 ML	41.46	1200	49752
22	Dhatri loha	5 GM	8.13	119760	973648.8
23	Ekangveer Rasa	5 GM	11.42/ 2 gm	10980	313479
24	Erand Taila (Murchhit)	50 ML	24.67	19125	471813.75
25	Gandhak rasayan	5 GM	58.8	83820	4928616
26	Gokshuradi Guggulu	20 GM	42.95	166650	7157617.5
27	HARIDRA KHANADA	100 GM	37.42	5865	219468.3
28	Hignvashtaka churna	50 GM	54	34750	1876500
29	Jatyadi ghruta	50/100 ML	162	1485	240570
30	Jeerakadyarishta	200ML	52.1	1200	62520
31	Kaishor guggula	20 GM	41.93	11250	471712.5
32	Kamdudha (amlapitta)	5 GM	25.72	57480	1478385.6
33	Kanchnara Guggulu	20 GM	34.28	19245	659718.6
34	Kumari asava	200 ML	28.93	5550	160561.5
35	Kutajaghan Vati	5 GM	17.43	56280	980960.4
36	Laghu malini Vasant	5 GM	22.23	26430	587538.9
37	Laghu Sutashekhara Rasa	5 GM	10.26	27630	283483.8
38	Lakshadi guguula	20 GM	38.17	3900	148863
39	Lasunadi vati	5 GM	10.57	11115	117485.55
40	Lavanabhaskar churna	50 GM	30.25	12350	373587.5
41	Lavangadi vati	5 GM	11.8	2250	26550
42	Mahamanjishthadi kwath churna	1 Kg	450	1621	729450
43	NARAYAN OIL	50 ML	44	61230	2694120
44	Phalatrikadi kwath churna	100 GM	31.98	3930	125681.4
45	Punarnava Mandura	5 GM	9.31	38250	356107.5
46	Pushyanug churna	1 KG	434.76/50 gm	32	278246.4
47	Rajapravartani vati	5 GM	10.3	4905	50521.5
48	Rasnasaptak kwath churna	1 KG	178.95	1921	343762.95
49	SAHACHARADI OIL	50 ML	31	65450	2028950
50	Sanjivani Vati	5 GM	9.31	38070	354431.7
51	Sanshamani vati	5 GM	8.75	95775	838031.25
52	Saptamruta loha	5 GM	9.84	1500	14760
53	Sarivadi vati	5 GM	11.66	12350	144001
54	Shankha vati	5 GM	11.91	49343	587675.13
55	Shunthi Churna	1 kg	21.66/25 gm	1354	1173105.6
56	Shwaskuthar	5 GM	16.06	28260	453855.6

57	Sinhanad guggula	20 GM	22.06	46950	1035717
58	Sitopaladi Churna	1 kg	37.29/25 gm	3258	4859632.8
59	Sutashekhara	5 GM	14.3	111960	1601028
60	Talisadi churna	1 kg	39.00/50 gm	272	212160
61	Tpyadi loha	5 GM	20.1	8025	161302.5
62	Trayodashang guggula	20 GM	35.72	3750	133950
63	Tribhuvan kirti	5 GM	14.9	101850	1517565
64	Triphala churna	1 KG	22.70/50 gm	4367	1982618
65	Triphala Guggulu	5 GM	14.33	63630	911817.9
66	Varunadi kwath	100 GM	41.35	16770	693439.5
67	Vasavaleha	100 GM	44.35	57480	2549238
68	Vat vidhvansana	5GM	21.45	20533	440432.85
69	Vishagarbha taila	50ML	25.8	42000	1083600
70	Yogaraj Guggulu	20 GM	34.67	118205	4098167.35
	Total Amount Rs.				70666022.93

परिशिष्ट-ब

Homoeopathy Medicine List							
Sr. No.	A.A. Sr.No.	Name of the Medicine	Potency	Packing	Rate as per Admin Approval	Total State Quantity Requirement	Total Amount For State (In Rs.)
1	12	Antimonium Crudum	30	30 ml	30	244	7320
2	13	Antimonium Crudum	200	30 ml	32	293	9376
3	109	Gun powder	3 X	30 ml	30	190	5700
4	114	Hippozaaeninum	6	30 ml	30	0	0
5	189	Spigelia	200	30 ml	32	165	5280
6	207	Thyroidinum	3X	30 ml	30	371	11130
7	210	Trillium pendulum	Q	30 ml	60	851	51060
8	217	Aesculus hippocastanum		10 gm	30	5560	166800
9	218	Arnica montana		10 gm	30	9210	276300
10	219	Berberis aquifolium		10 gm	30	12075	362250
11	220	Calendula officinalis		10 gm	30	7630	228900
12	221	Cantharis		10 gm	30	3820	114600
13	222	Hamamelis virginica		10 gm	30	3800	114000
14	223	Ledum palustre		10 gm	30	7500	225000
15	224	Petroleum		10 gm	30	9350	280500
16	225	Rhus toxicodendron		10 gm	30	11280	338400
17	226	Calcarea	6X	500gm	310	668	207080

		phosphorica					
18	227	Calcarea sulphurica	6X	500gm	310	192	59520
19	228	Ferrum phosphoricum	6X	500gm	310	531	164610
20	229	Kali muriaticum	6X	500gm	310	186	57660
21	230	Kali sulphuricum	6X	500gm	310	186	57660
22	231	Kali phosphoricum	6X	500gm	310	355	110050
23	232	Magnesium phosphoricum	6X	500gm	310	365	113150
24	233	Magnesium sulphuricum	6X	500gm	310	185	57350
25	234	Natrum muriaticum	6X	500gm	310	188	58280
26	235	Natrum phosphoricum	6X	500gm	310	365	113150
27	236	Natrum sulphuricum	6X	500gm	310	363	112530
28	237	Silicea	6X	500gm	310	187	57970
29	238	Cineraria eye drops		15 ml	50	5490	274500
30	239	Euphrasiaeye drops		15 ml	50	5640	282000
31	240	Mullein oil ear drops		15 ml	50	7475	373750
32	241	Globules 30 no		500gm	80	13160	1052800
33	242	Bottle 1 drum		144 phial	90	15040	1353600
34	243	Bottle 2 drum		144 phial	100	6725	672500
		Total					7374776

परिशिष्ट-क

Unani Medicine List							
Sr. No.	A.A. Sr. No.	Name of Medicine	Packing	Total Quantity	Rate (In Rs.)	Amount as per Admin Approval	
1	19	Qurs-e-Anjbar	1000 Pills	489	435.4	212910.6	
2	25	Kushta-e-Hajrul-Yahood	10 gms	32600	14.09	459334	
3	54	Tiryaqe Nazla	100gram	32600	40.86	1332036	
		Total Amount in Rs.					2004280.6

अटी व शर्ती :-

- १) सदर आयुष औषधी या बाबींची आवश्यकता / मागणी याची शहानिशा / खातरजमा करण्यात यावी. त्यानंतरच सदर बाबींच्या खरेदीची प्रक्रिया राबविण्यात यावी.
- २) सदरहू आवश्यक औषधे व औषधी साहित्य या बाबींचे विनिर्देश व केंद्रीय आयुष मंत्रालयाने प्रसिध्द केलेल्या अत्यावश्यक औषध सूचीमधीलच (Essentials Drugs List) असतील याची खबरदारी घेण्यात यावी. तसेच ते गरजेनुसार व अद्ययावत असल्याची खातरजमा करण्यात यावी. खरेदी करावयाच्या बाबींचे तांत्रिक विनिर्देश (Technical specification) संबंधित तज्ञांनी (तांत्रिक समिती / अधिकारी) यांनी मान्य केलेल्या विनिर्देशानुसार असावेत. तसेच, सदर तांत्रिक विनिर्देश (Technical specification) हे कोणत्याही विशिष्ट कंपनीला फायदा होईल अशा रितीने तयार केलेले नसल्याबाबत खातरजमा करण्यात यावी. त्यानंतरच याबाबींची खरेदी करण्यात यावी.
- ३) प्रस्तुत प्रकरणी आयुष मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.२-२८०१५/३२/२०१६-H & D Cell, दिनांक २२.०८.२०१९ व सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र. आयुष (०४१८/प्र.क्र.२२५/आरोग्य-७, दिनांक १९.०३.२०१९ अन्वये राष्ट्रीय आयुष अभियान / केंद्रशासनांतर्गत आयुर्वेदिक, युनानी व होमिओपॅथीक औषधी खरेदी करण्यासाठी जारी करण्यात आलेल्या शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून प्रस्तावित खरेदी करण्यात यावी.
- ४) प्रशासकीय मान्यता देताना प्रस्तावित खरेदीचे दर हे अंदाजित आहेत. त्यामुळे खरेदी प्रक्रियेअंती निश्चित करण्यात आलेला दर हा बाजार भावापेक्षा कमी असल्याबाबत आणि संबंधित पुरवठादाराने या बाबीचा इतर ठिकाणी ज्या दराने पुरवठा केला आहे, त्या दरापेक्षा जास्त नसल्याबाबत खातरजमा करण्यात यावी. तसेच सदर खरेदी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना पत्र दि.०२.०१.२०१९, दि.२६.०३.२०१९ व दि.२२.०८.२०१९ व सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय दि. १९.०३.२०१९ मधील तरतुदीच्या अधीन राहून खरेदी करण्यात यावी.

५) खरेदी करण्यात येणाऱ्या बाबींची पुरवठापूर्व / पुरवठानंतर नमुना तपासणी (pre/Post dispatch random sample inspection) करून उचित व योग्य विनिर्देश (specification) असलेल्या वस्तुचीच खरेदी करण्यात येईल, याची खात्री करण्यात यावी.

६) खरेदी करण्यात येणाऱ्या बाबींचा पुरवठा झाल्यानंतर त्यांची साठवणूक व वितरण (storage & distribution) करणे तसेच पुरवठा साखळी व्यवस्थापन (Supply chain management) आणि वस्तुसूची व्यवस्थापन (Inventory Management) योग्य पद्धतीने करून सदर बाबी विनावापर पडून राहणार नाहीत व त्यांचा विहीत मुदतीत वापर होईल, याची दक्षता घेण्यात यावी.

(७) सदरहू खरेदीसाठी होणारा खर्च राष्ट्रीय आयुष अभियानाच्या वार्षिक अंमलबजावणी कृती आराखडा सन २०१४-१५ व २०१७-१८ या आर्थिक वर्षाच्या सदरहू बाबीकरीता उपलब्ध असलेल्या रक्कम रु.२२१२.४८ लक्ष इतक्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

८) तसेच, या बाबींच्या खरेदी द्विरुक्ती (Duplication) होणार नाही, याची दक्षता घेण्यात यावी. याबाबतची संपूर्ण जबाबदारी कार्यक्रम प्रमुखांची राहिल.

९) संपूर्ण खरेदी प्रक्रिया राबविताना केंद्रिय दक्षता आयोगाच्या मार्गदर्शक सूचनांचे (CVC Guidelines) तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

१०) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३० / भाग-२/२०१३/विनियम, दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ सोबतच्या परिशिष्टातील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८, भाग-पहिला उपविभाग-दोन मधील अ. क्र.४ नियम क्र.७ समोरील स्तंभ क्र. ६ येथील अटींची पूर्तता करण्यात यावी.

(११) सद्यस्थितीत महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरण अधिनियम, २०२३ ची अंमलबजावणी दिनांक १० मे, २०२३ पासून सुरु झालेली असल्याने प्रस्तुत खरेदी महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरणामार्फत करण्यात यावी.

(१२) शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, क्र. भाखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ अन्वये प्रसिध्द करण्यात आलेल्या शासकीय विभागांनी

करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची सुधारित नियमपुस्तिका यामधील तरतूदीनुसार विहित पद्धतीने खरेदी प्रक्रिया राबविण्यात यावी.

उपरोक्त अनुक्रमांक १ ते १२ येथे नमूद अटींची पूर्तता करण्याची व खरेदी नियमानुसार व आवश्यकते प्रमाणे आहे हे सुनिश्चित करण्याची संपूर्ण जबाबदारी आयुक्त (आरोग्य सेवा) तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई, संचालक (आरोग्य सेवा), आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई, यांची राहिल.

०३. शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. विअप्र-२०१३/प्र.क्र.३०/१३/विनियम, भाग-२, दिनांक १७ एप्रिल २०१५ मधील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ भाग पहिला उपविभाग दोन मधील अनु क्रमांक ४, नियम क्र. ७ अन्वये अवजारे, किरकोळ साधन सामग्री आणि उपक्रम संच विकत घेण्यास मंजूरी देण्यासाठी प्रशासनिक विभागास पूर्ण अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत त्यानुसार सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे. राष्ट्रीय आयुष अभियानातील औषधी खरेदीसाठी महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरण अधिनियम, २०२३ अंमलात आला असून प्रस्तावीत औषधी खरेदीबाबतची पुढील कार्यवाही महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरण, मुंबई मार्फत करण्यात यावी.

०४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०८३११७५३०११७१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र वि. कुडले)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१. आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान संचालक, मुंबई,

२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र वैद्यकीय वस्तु खरेदी प्राधिकरण, मुंबई.
३. संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई,
४. अतिरिक्त संचालक, राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे,
५. सर्व सहसंचालक (आरोग्य सेवा आयुक्तालयामार्फत)
६. उपसंचालक, सर्व मंडळ कार्यालये,
७. सर्व जिल्हा शल्य चिकित्सक (FWB मार्फत)
८. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (FWB मार्फत)
९. निवड नस्ती (कार्यासन-आरोग्य-७).